

Adviesraad

Sociaal
Domein

Gemeente Rucphen

Rucphen - Schijf - Sprundel - St. Willebrord - Zegge

College van B&W Gemeente Rucphen

Rucphen, 1 september 2022

Onderwerp: Gevraagd advies: “Regiovisie beschermd wonen, maatschappelijke opvang 2022 en verder”.

Geachte College,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Wij stellen het zeer op prijs dat we vroegtijdig worden betrokken bij de vorming van de regiovisie.

Het voorgenomen, landelijk beleid voorzag dat de invoering van woonplaatsbeginsel¹ beschermd wonen op 1 januari 2023 gerealiseerd had moeten zijn.

In februari 2022 besloot staatssecretaris van Ooijen² tot uitstel van de invoering van het woonplaatsbeginsel en het daarmee samenhangend nieuw verdeelmodel voor beschermd wonen (BW). Gemeenten hebben daarbij de opdracht gekregen de beweging naar een decentraal Beschermd Thuis verder voort te zetten.

Van oudsher werden de diensten beschermd wonen en maatschappelijke opvang onder de constructie van centrumgemeente Bergen op Zoom aangeboden, waarbij de meeste voorzieningen gelegen zijn in de gemeenten Bergen op Zoom en Roosendaal.

De afgelopen jaren zijn de 1^e stappen gezet in de transitie naar decentralisatie van beschermd wonen binnen de D6 gemeenten West-Brabant.

Inwoners die gebruik maken van beschermd wonen of maatschappelijke opvang zijn zeer divers. Het gaat om personen van 18 jaar en ouder met psychische-, psychosociale problemen, verslavingsproblematiek en/of dak- en thuisloosheid. De problemen liggen vaak op minimaal twee levensgebieden van de zelfredzaamheidsmatrix (gezondheid, financiën, wonen, dagbesteding en sociaal netwerk). Men is onvoldoende zelfredzaam om problemen zelfstandig (of met hulp van de sociale omgeving) op te lossen en hebben specifieke combinaties van ondersteuning op diverse levensgebieden nodig. Voor een kleine groep zal blijvende bescherming nodig zijn.

---

¹ Met het woonplaatsbeginsel wordt geregeld dat elke gemeente voortaan verantwoordelijk is voor beschermd wonen voor de eigen inwoners.

² https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2022Z03783&did=2022D07774

Als adviesraad willen wij u een aantal aandachtspunten meegeven in het te vormen beleid en de uitvoering daarvan:

- **Iedere burger doet ertoe en doet mee!**

Er is steeds meer bewustwording bij gemeenten, zorg- en hulpverleners om vanuit het perspectief van eigen vermogen, talenten, de kwaliteiten en de wensen de zorg of hulpverlening aan te bieden. Vanuit het principe positieve gezondheid wordt gekeken naar gezondheid en welbevinden (IPH³).

Herstel en balans kan pas worden gerealiseerd als er wordt gekeken naar alle aspecten zoals de woonomstandigheden, de leefomgeving, dag invulling en financiële situatie van de inwoner. Alleen dan wordt er samengewerkt vanuit een inclusieve samenleving.

Beleidsmatig en in de praktische uitvoering is er een noodzaak om de groepen die gebruik maken van de diensten te categoriseren.

Als adviesorgaan vertegenwoordigen wij *alle* burgers binnen onze gemeenschap en vinden de 'labels' *tegenslag-hebbers, moeilijk-kunners, niet-willers en niet-kunners* zeer ongepast, en niet meer van deze tijd.

Het doet geen recht aan het respect voor *alle* burgers binnen de samenleving. De labels vertegenwoordigen een negatieve waarde, waardoor bepaalde groepen juist worden geëxcludeerd. Kwetsbare burgers met sociaal- psychische aandoeningen hebben weliswaar extra ondersteuning nodig maar dat wil niet zeggen dat ze per definitie er niet toe doen, niet kunnen of niet willen participeren in de maatschappij.

Wij adviseren u het beleidsstuk te lezen door de bril van en het principe dat iedere burger meedoet in de samenleving en verzoeken u de woordkeuzes van de categorieën aan te passen.

- **Decentralisatie beschermd wonen**

Er zijn een aantal knelpunten die negatieve gevolgen kunnen hebben voor de decentralisatie.

- Er is een groot tekort aan woningen in onze regio.
- In de gemeente Rucphen is er op dit moment maar 1 (specifieke) locatie beschermd wonen beschikbaar.
- Mede uit het regiobeeld⁴ blijkt dat het chronisch tekort aan zorg- en welzijnsmedewerkers verder zal toenemen.
- Decentralisatie van ondersteuning heeft als gevaar dat bepaalde expertise minder of niet direct kan worden ingezet.

Bovenstaande knelpunten en de financiële druk op de budgetten bij de gemeenten kan leiden tot ongewenste situaties waarbij kwetsbare burgers niet of onvoldoende worden geholpen, opgevolgd of te gemakkelijk worden losgelaten. Het is dus zaak dat de structureel opvolging van de groep kwetsbare burgers wordt bestendig, zowel in het vast te stellen beleid als in de uitvoering.

Bevorderende mogelijkheden:

- De sociale cohesie binnen de dorpsgemeenschappen bieden kansen voor burgers die (tijdelijk) een extra zetje in de rug nodig hebben. Het onderhouden van deze contacten kan als buffer werken tegen sociaal-emotionele problemen. Echter moet de verbinding wel zorgvuldig worden uitgevoerd, zodat er draagvlak ontstaat.

---

³ Positieve Gezondheid is een bredere kijk op gezondheid, uitgewerkt in zes dimensies. Met die bredere benadering draag je bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. En om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

⁴ <https://regio-beeld.nl/west-brabant/wp-content/uploads/sites/5/2020/12/Regiobeeld-2punt0-WBrabant-15dec2020.pdf>

- De transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis⁵ zodanig implementeren dat er daadwerkelijk één integraal plan, één regisseur leidend wordt. Vrijwillige organisaties, ervaringsdeskundigen en buddy's kunnen hierbij een rol spelen. Daarbij is het van belang te kaderen wie/ wat doet met bijhorende verantwoordelijkheden.
- Initiatieven zoals de inzet van kangoeroewoningen of andere woonvormen zoals herontwikkeling van locaties⁶ zien wij als kans om voor meerdere doelgroepen woonruimte te realiseren.
- Benut de ruimte expertise en ervaring die er ligt binnen de samenwerkende gemeenten.
- Stel vast, middels het individueel zorgplan, welke ondersteuning met bijhorende expertise noodzakelijk is, zodat de zorgverlening bestendig en (structureel) opgevolgd wordt.

Een burger komt niet zomaar terecht bij de maatschappelijke opvang, en is niet van de ene op de andere dag dak- of thuisloos. Er gaat vaak een traject aan vooraf waarbij meerdere organisaties al betrokken zijn.

Binnen de adviesraad ligt er veel expertise op het gebied van multi- (schulden)problematiek, en ervaart het als een doorn in het oog dat schulden onnodig ontstaan en/of oplopen. Dit kan voorkomen worden door tijdig ingrijpen of het tijdelijk bevroren van schulden.

Door het niet- tijdig- ingrijpen kan een relatief eenvoudige betalingsachterstand het begin zijn van een onnodig sneeuwbaaleffect. Wat vervolgens weer kan leiden tot problemen op méérdere leefgebieden, onnodig veel kosten en inzet zorgverlening, tot in het slechtste geval dat iemand niet meer in staat is voor zichzelf te zorgen.

De adviesraad pleit dan ook voor een adequate en vooral pragmatische aanpak in het voorliggend veld om te voorkomen dat burgers gebruik moeten maken van de maatschappelijke opvang en/of psychosociale ondersteuning.

Wij zien het als een vanzelfsprekendheid dat de Regiovisie beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bijhorende uitvoering geïntegreerd wordt in het reeds vastgestelde beleid rondom de integrale toegang.

Wij vertrouwen u met onze reacties van dienst te zijn en zijn gaarne bereid ons advies verder toe te lichten.

Hoogachtend,
Namens de Adviesraad Sociaal Domein

Mevrouw A.E.M. Suijkerbuijk- Huijskens
Voorzitter

---

⁵ https://vng.nl/files/vng/van-beschermd-wonen_20151109.pdf

⁶ <https://www.bndestem.nl/breda/modern-boerenerf-zundert-stapje-dichterbij-ik-geloof-hier-heilig-in~a66a7368/>